

İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE TESTLER VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Altan AKDAĞ
Dokuz Eylül Üniversitesi
Buca Eğitim Fakültesi
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

Anahtar Kelimeler : Ölçme ve Öğretim, Niçin Test, Ne Test Edilmeli ve Hangi Ölçüde, Değerlendirmedeki Bazı Temel Amaçlar (Testing and Teaching, What should be tested and to what standard, some fundamental purposes of evaluation)

ÖZET

Orta dereceli resmi okullarımızda uygulanan yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ile ilgili testler ve sonuçlarını septanla amacıyla yazılan bu araştırma, gelecekte bu okullarda daha etkin yabancı dil öğretimini ve öğrenimini önermek içindir.

SUMMARY

This research, which is realized with the purpose of establishing a new system of testing on foreign language learning and teaching, which is used in our official secondary schools and the results of this system serves the purpose of suggesting a more effective teaching and learning of foreign languages in these schools.

A. GİRİŞ

Çağımızın son çeyrek döneminde, uluslararası ilişkilerin her yönde giderek artması ile, yabancı dil eğitimi, öğrenimi ve öğretimi bütün dünyada önemli bir ilgiyaca dönüşmüştür.

Ulusların hayatında çevreyle etkileşim ve iletişim son derece önemlidir. Bir toplumda yaşayan birey, gereksinimlerini karşılamak, duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşmak, bilgi kazanmak ve dengeli bir biçimde yaşayabilmek için toplumun diğer üyeleriyle iletişim kurmak zorundadır. "Dil, düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dize" (1) dir.

Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması, bilim ve teknolojiye son derece hızlı gelişmelerin olması, uluslararası kültürel ve ekonomik ilişkilerin ve dış turizmin giderek artması gibi nedenlerle, diğer ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de yabancı dile önem ve ağırlık verilmiş ve özellikle son yıllarda yabancı dille öğretim yapan okulların sayısında hızlı bir artış olmuştur. Bu okullara hergün yenileri ilave edilmektedir. Bütün bu gayretlerin amacı, bir yabancı dili daha kısa sürede, daha çok bilgi ve beceri düzeyinde ve daha verimli sonuçlar elde edecek şekilde öğrenmeye yöneliktir.

İşte böylesine önem kazanmış yabancı dilin öğretiminin sınanması da gerekir. Test yapmadaki bu istekliliğin nedenlerinden bazılarını özellikle öğretmen açısından ele alarak inceleyelim.

1. İyi bir sınıf testi, sınıfın veya öğrencilerin karşılaştıkları zorlukların yerlerini belirlemede yardımcı olur. Nasıl ki, bir doktorun ilk olarak hastasının hastalığını teşhis etmesi gerekiyorsa, aynı şekilde öğretmenin de öğrencisinin zayıf olduğu ve zorluk çektiği yerleri belirlemesi gereklidir.

2. Bir öğrencinin performansını mümkün olduğunca adil bir şekilde ölçmek ve ona zorluk çıkarmamak üzere hazırlanan testler öğrenciyi teşvik etmede etkili bir şekilde kullanılabilir. İyi hazırlanmış bir sınıf testi, öğrenciye kabiliyetini gösterip idrak etmesinde ve dili kullanmasında şans tanır.

3. Her öğrenci, özel kavramları ve duygusal gereksinimleri olan ve değişik öğrenme durumlarıyla farklı özellikler taşır. Her toplum, özellikleriyle ve ona ters gelebilen dilbilimine ait konularda sosyo-kültürel bir mahiyet gösterir. Bu nedenle, tamıyla farklı toplumlar tarafından hazırlanan sınavlar, okul ve ulusal otoriteler yardımıyla çoğu zaman yeterli öğretmen ve öğrenci, çevre koşulları ve hazırlıklar gözündine alınmaksızın yapılmaktadır.

4. Maalesef, geçmişte yapılan bir çok sınav, ölçmeyi öğretmenden ayırmıştır. Ölçme ve öğretimi birbirleri ile o kadar yakından ilişkilidirler ki, gerçekte biri ile tamamen ilişkiye girmeden her iki alanda çalışmak mümkün değildir. Sınavlar esas olarak öğrenciyi mot. ve etmek ve öğrenimi pekiştirmek için veya esasında öğrencinin dili öğrenmesindeki performansını değerlendirmede bir araç olarak hazırlanabilirler.

B. AMAÇ

Orta dereceli resmi okullarımız ve bu okullarda uygulanan yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ile ilgili testler ve sonuçlarının saptama amacıyla yapılan bu araştırma, gelecekte bu okullarda daha etkin yabancı dil öğretimini ve öğrenimini önermek içindir. Yabancı bir dili daha etkili bir şekilde öğretme ihtiyacı, onun kullanımında daha etkili sınıma ihtiyacını da doğurur. Dilin sınanması, gündüki ve gelecekteki talepleri karşılamak için bilimsel metod ve ilerlemelere de ihtiyaç duyar. Modern deneyimler ve bilimsel bilgiler toplanarak hazırlanan bu araştırma geniş kapsamlı yabancı dil öğretimini sınavarak öğrencilere ve öğretmenlere kolaylık sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

C. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eldede edilecek bulguların istatistikî sonuçlarından değerlendirilmesi ile orta dereceli okullarımızdaki İngilizce öğretmenlerine, bu konuda çok faydalı öneriler sağlayacaktır. Ayrıca, kendilerinin de test maddeleri ve uygulamaları yazmalarına rahmet olacaktır.

D. YAPILAN İŞLEMLER

1. Bu araştırmanın en belirgin işlevi, gündüye değin orta dereceli resmi okullarımızda testlerin İngilizce öğretiminde önemini ve değerlendirilmesini vurgulayan bir araştırmanın yapılmasını sağlamasıdır. Araştırmada elde edilen bulgular, tarafımızdan hazırlanmış ve değerlendirilmiş olan test sonuçlarına dayanmaktadır.

2. Araştırmada bilgi toplamak, görüş belirtmek ve değerlendirmek amacıyla İzmir ilindeki orta dereceli resmi okullardan faydalanılmıştır.

3. Uygulanan testlerde öğretmen ve öğrencilerin kendilerine sunulan sorulara güvenilir cevaplar vereceklerine inanılmaktadır.

4. Program ve öğretime ilişkin sorunlar, gelişimini büyük ölçüde tamamlayan Anadolu Liselerinde, Özel Türk Liselerinde ve mektebi tarihi liselerinde azaltılabilir.

5. Bölgesel değişiklikler sorunlarda da farklılaşma oluşturabilir. Çünkü, bu konuda Türkiye'de uygulanan standartlar hemen hemen yok gibidir.

E. SINIRLAMALAR

Bu araştırmada:

1. 1987-1988 öğretim yılında,

2. Yalnızca İzmir'deki orta dereceli resmi okullarımız ile,

3. İngilizce öğretiminde testler ve değerlendirmelerine ilişkin sorunlarla sınırlı tutulmuştur.

F. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma evrenini, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı resmi ortaokullar ve liseler oluşturmaktadır. Örnek olarak İzmir Hacı Şakir Eczacıbaşı Ortaokulu ve İzmir Karataş Lisesi seçilmiştir. Nedenlerine gelince:

1. Bu okullar İzmir merkezindedir.
2. İngilizce öğretmenleri tecrübeli ve yeterli sayıdadır.
3. Sınıflar ortalama 30'ar kişiden oluşmaktadır.
4. Yabancı dil laboratuvarları vardır.
5. Öğretim ve eğitimleri zaman olarak oldukça esastir.

6. Araştırmada özellikle bu okullar seçilmiştir. Çünkü testlerin uygulamaları sonucunda elde edilecek bulgular, testlerin İngilizce öğretimindeki gerçek değerini ortaya çıkaracak ve diğer eşdeğer okullarımıza bu yönde rehber olacaktır.

G. VERİLER VE TOPLANMASI

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için veriler başlıca üç kaynaktan toplanmıştır.

1. Araştırma ile ilgili kaynaklar:

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı resmi ortaokul ve liselerimizin müfredat programları, yönetmelikleri, 1747 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan Yabancı Dil Programının "Amaçlar" bölümünde açıklanan ilkelere ve örneklere göre hazırlanmıştır. (Elementary-Intermediate-Advanced)

2. Örnekteki bulunan okullardaki görevli yönetici ve öğretmenlerden sağlanan bilgi ve veriler.
3. Testlerin hazırlanıp, uygulanması ve değerlendirilmesi için yaklaşık üç ay yeterli olmuştur.

I. DEĞERLENDİRME

1973/1974 Öğretim yılı sonuna kadar orta dereceli resmi okullarımızda İngilizce öğretiminin ve eğitimin sağlanmak için, İngiliz Profesörü, E.V. GATENBY'nin yazmış olduğu "A Direct Method English Course" kitapları okutuldu.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulumun 13.4.1971 tarih ve 159 sayılı kararları ile İngilizce öğretiminde bu defa Türkler tarafından oluşturulan bir komisyonun hazırladığı "An English Course for Turks" (Elementary, Intermediate, Advanced) serileri, 1975/1976 öğretim yılından itibaren orta dereceli okullarımızda okutulmaya başlandı. Bu yeni akına paralel olarak, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Yabancı Dil Öğretimi Geliştirme Merkezi Kasım 1979'da Yabancı Dil Öğretiminde testlerin önemini vurgulayan 1747 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan yabancı dil programının "Amaçlar" bölümünde açıklanan 4 yeteneği ölçebilecek test tipleri örnekleri verilmiştir. Bu örnekler hazırlanırken öğretim kademeleri (Elementary-Intermediate-Advanced) göz önüne alınmıştır. Bu kitapçığı oluşturduktan sonra, İngilizce öğretmenlerine, "Yapacağınız sınavlarda bu örneklerden yararlanarak soru sayılarını ve tiplerini çoğaltabilirsiniz."

Bu olumlu girişime rağmen İngilizce öğretiminde testlere hemen hemen hiç yer verilmediği gibi, öğrenimin ve öğretimin ölçüm ve sonuçları alınmadan yasak edilmiştir.

J. ELDE EDİLEN SONUÇLAR VE BUNLARIN YORUMU

Araştırmamda, yukarıda adı geçen test kitapçığından alınan örnek test çıkacak soruların, örneklerde belirtilen orta dereceli resmi okullarımızda uygulanmış ve aşağıdaki sonuçlar alınmıştır.

1. Öğrencilerin başarı oranları % 90 olmuştur.
2. Öğrencilerin dil öğrenimindeki başarılarını objektif bir şekilde değerlendirme imkanı vermiştir.
3. Bütün öğrencilere aynı süre içinde aynı tür ve seviyede sorular verilmiştir.
4. Öğrencilerin böyle bir sınav türünde rahat ve emin oldukları görülmüştür.
5. Öğrencilerden bir ders konusu sonunda, o konu ile ilgili ne istendiğinin ölçülmesi kolaylıkla anlaşılmıştır.
6. Eğer bu tip uygulama daha önce yapılmış olsaydı, üniversite seçme ve yerleştirme sınavlarına da bu konuda bir ön hazırlık sağlanmış olacaktı.

K. ÖNERİLER

Yaptığım araştırmada çeşitli yabancı kaynaklarda bu konunun İngilizce öğretiminde çok önemli olduğunu anladım. Yıllarca resmi orta öğretim kurumlarımızda (ortaokul ve liselerde) uygulanan klasik İngilizce öğretim yöntemleri, İngilizce öğrenmede öğrenciler üzerinde ve toplumda olumlu bir sonuç sağlamamıştır. Yabancı dil öğrenimi bir zorlama ile değil, bilakis kişilerin gelecekteki toplumsal menfaatlerini görebek ve bilerek yaklaşımı ile mümkün olabilir. Bunu da sağlamanın yolu, öğretilen her konunun sonunda, o konu ile ilgili testlerin hazırlanıp uygulanması ile mümkün olabilir.

Ayrıca, İngilizce öğretmenlerinin yetiştirildiği eğitim fakültelerindeki İngiliz Dili ve Eğitimi Anabilim Dalı son sınıf öğrencilerine bir yıl boyunca en az haftada 3 saat İngilizce öğretiminde Test Teknikleri adı altında bir dersin müfredat programına konması son derece faydalı olacaktır. Çünkü klasik yöntemler ve sınavlar ile yürütülen İngilizce öğretiminin sonuçları hepimizce bilinmektedir. Bu yolla yapılan öğretimde, sıhhatli bir ölçüm yapılamadığından öğrencilerin eksiklikleri bilinmiyor ve bunların üzerlerine yenileri ekleniyor. Halbuki, modern Batı toplumlarında bu konuda her yıl çok sayıda kitaplar yazılıp, milyarlarca dolar ve pound harcanıyor. Üstelik İngiltere ve Amerika'da öğretmen olabilmeye Lisans öğrenimlerini tamamladıktan sonra, 1 yıl ölçme ve değerlendirme konusunda mecburi eğitim ve kurslar veriliyor. Buna karşın, ülkemizdeki İngilizce öğretmeni yetiştirilen kurumlarda bu konuya hiç önem verilmiyor. Bunun sonucu olarak, orta dereceli resmi okullarımızda İngilizce öğretimi tam bir kasa döndü, hepimizin çok iyi bildiği gibi öğrenciler çok zaman ve enerji harcamalarına rağmen, liseyi bitirdiklerinde yabancı dili konuşamıyorlar.

İşte böylece çok önemli bir konunun gündeme gelmesini ve uygulanmaya konulmasını geleceğin teminatı olan gençlerin yetiştirilmesinde önemli olacağı kanısındayım.

KAYNAKLAR

- Aksan, Dođan: HER YÖNÜYLE DİL, ANA ÇİZGİLERİYLE DİLBİLİM I, ANKARA: Türk Dil Kurumu Yayınları: 439., 1977., s.55
- Agard, F.B. and Dunkel, H.B.: AN INVESTIGATION OF SECOND-LANGUAGE, Boston: Ginn and Company, 1948.
- Akmaçian, A., Demers, R.A., Harms, R.M.: LINGUISTICS: AN INTRODUCTION TO LANGUAGE AND COMMUNICATION, Massachusetts: The MIT Press, 1979.
- Elcom, Benjamin S., Hastings, Thomas J., and Madans, George F., eds. HANDBOOK ON FORMATIVE AND SUMMATIVE EVALUATION OF STUDENT LEARNING, New York: McGraw-Hill, 1971.
- Brunfit, C.J., K. Johnson: THE COMMUNICATIVE APPROACH TO LANGUAGE TEACHING London: Oxford University Press, 1981.
- Finocchiaro, Mary and Sako, Sydney: FOREIGN LANGUAGE TESTING, New York: Regent Publishing Company, Inc., 1973.
- Heaton, J.B.: WRITING ENGLISH LANGUAGE TESTS, London: Longman Group Limited, 1975.
- Lado, Robert: LANGUAGE TESTING, New York: McGraw-Hill Book Co., 1964.